

ВЕКЪТ НА ХАЙТОВ

БЪЛГАРОЛЮБЕЦЪТ ОТ РОДОПИТЕ

100 години от рождението на хранителя на българския дух, големият писател на България – Николай Хайтов

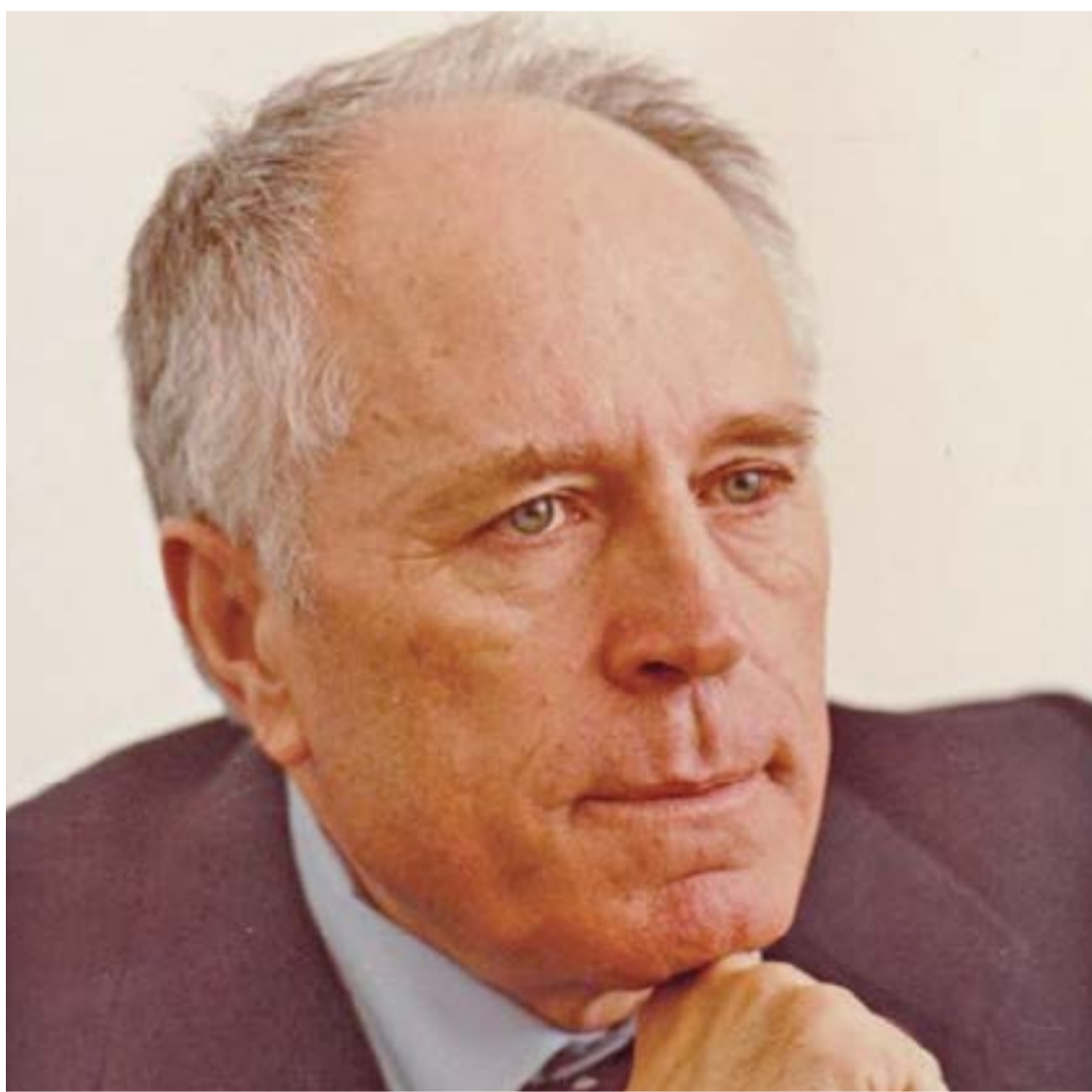
Светозар КАЗАНДЖИЕВ

15 септември е денят на неговото рождение. Денят в който отеква звънецът на националния ни дух и младите българи прекриват прага на знанието. Денят в който влизаме в клас, за да изслушаме поредния урок по родолюбие и да усетим как тупти сърцето на България във всеки от нас. Рождеството е повод да се поклоним пред гигантския му талант, да повторим неговото име, да се възгордеем, че сме родени в благословената земя на Родопите. Не познавам друг съвременен писател, дал толкова много на литературата и на своя народ, вдъхнал надеж-

да на толкова хора, както авторът на „Шумки от габър“ и „Диви разкази“, на „Капитан Петко войвода“ и „Родопските комити разказват"... Николай Хайтов дойде сякаш от провидението, за да свидетелства опитомяването ни като народ и възкръсването ни като идея.

Хайтов въведе Родопите в българската литература през парадния вход. Показа цялото им великолепие, развълнува с тях не само отечествената писмовница, а и самия народ. Като ярко създание на своето време, неговите творби станаха най-голямото хранилище на българското родолюбие, храм на чуждата и личната болка, на всеобщата ни надежда и националния трепет. Няма друг разказвач, който така дълбоко и тъй искрено да е преживял житейските наслади заедно със своите герои. Николай Хайтов представи родопските люде в автентичната им премяна, със звучния им език, с дълбоката душевност и впечатляваща образност, както го е правила Божията ръка в митологията, във фолклора, в историята.

На стр. 6

75 ГОДИНИ ОТ 9.IX.1944

РЕВОЛЮЦИЯ, ВЪСТАНИЕ ИЛИ ПРЕВРАТ?

Същността и съдържанието на историческите явления и процеси определят тяхната характеристика. Но само задълбоченото им изучаване и прецизната употреба на понятийния апарат аргументират квалификацията им.

Нерядко, за омаловажаване или отричане на определени обществени явления и събития, се употре-

Донко ДОЧЕВ
д-р на ист. науки

бяват несъответстващи на тяхната същност понятия като съзнателно се напуска полето на науката и се поема несигурният път на волюнтаризма.

Считан за решен, въпросът за характера на промяната на 9 септември 1944 г., в последните години отново се повдига с особена актуалност. Политици и историци, засегнати и пострадали, служейки на определени цели или очаквайки реабилитация или материални облаги, отричат масовото действие на 9 септември 1944 г., свеждайки го до обикновен военнополитически преврат, до болка познат в новата история на България, а сред-

ствата и методите - до разговорнически.

Впечатляващо е, че тези твърдения не се основават на солидна аргументация и научни доказателства, а на просто отрицание. Ако за политиците и публицистите този подход е оправдан, то за историците професионалисти - е необясним.

Въстание, преврат или революция е актът на промяната на 9 септември 1944 г.?

Добросъвестното, на-

учно и непредубедено отношение задължава най-напред да се анализира етимологията на тези понятия, а след това да се изследват съответствията на стратегическите цели и намерения на силите, които извършват промяната, с реалните обществено политически резултати, а така също използваните средства и методи и накрая същността на самата промяна, реализирана в определена форма.

На стр. 2

В лексикографските издания съществуват почти пълно сходство при тълкуването на понятието революция. Това е дълбока промяна, подготвена и осъществена с въоръжена сила в управлението на една държава, с преустройството на нейните институции и обществен ред.

Изхождайки от етимологията, тълкуването и същността на понятието, днес не можем да твърдим сериозно, че промяната на 9 септември 1944 г. има характер на революция, та била тя и социалистическа. Такава теза не може да се защити не само защото актът на 9 септември не донася такава фундаментална промяна на обществено-политическия строй, но и самите организатори и ръководители на антифашистката съпротива не си поставят такива цели. Антифашистката съпротива, както подчертахме, има за цел смъкването на фашизма и възстановяване на демокрацията (в рамките на буржоазно-демократичния строй), т.е. става дума за премахване на фашисткия политически режим, на фашистката политическа система и идеология и замяната им с народнодемократична власт.

Революционната промяна, както показва историческият опит, се извършва по насилствен път чрез въоръжено въстание. Но въстанието не е единствената адекватна форма за насилствена смяна на обществено-политическия строй. То се използва и като средство за промяна на политическата власт, без непременно да се засягат устоите на обществения строй. Историческият опит, в това число и българският, потвърждава този извод.

Въоръженото въстание е форма на борба,

в която се привличат противниците на политическия режим за неговата насилствена смяна. Към въоръжена борба и въстание се прибавя тогава, когато противниците на управляващия режим изчерпват всички мирни, конституционни възможности и демократични процедури. Остава само едно - насилствената смяна. Въоръженото въстание е изконно право на масите за премахване на насилствените режими. Макар и неписано, то намира историческо оправдание и легитимира неговите извършители и резултати.

Според нас, за да се говори за въстание (стихийно или организирано), трябва да е налице наред с всичко друго и участието на такава част от масите, която при откритата или мълчаливата подкрепа и благосклонен неутралитет на останалата част, да „съставлява болшинство“ от народа, желаещ прокламираната социална, национална или политическа промяна. Масите, участващи непосредствено във въстанието и

ност на този проблем налага неговото разглеждане и обсъждане на „най-авторитетно място“ в Москва, т.е. - при Сталин. Документалният материал напълно потвърждава, че още в самото начало и в София, и в Москва, противодействието срещу монархофашистката власт се свързва с въоръжено въстание като основна форма на съпротива. По този основен въпрос съществува пълно единство между ЦК на БРП, Задгра-

1941 г.) става въпрос не за такъв преврат, а за въстание на армията и народа. За успеха на народното въстание такива действия дезорганизиращи базите и тила на врага и повдигащи бойния дух на масите, според Г. Димитров, не само няма да попречат, но са и необходимо условие за успеха. Тази съществена разлика между дворцовия преврат и народното въстание, заключава Г. Димитров, „специалните“ очевидно не разбират и не

съюзника. Такова поведение изключва възможността за доброволен отказ от власт. Единствената възможност остава насилствената смяна. Ето защо, в началото на 1943 г., БРП работва и изпраща в страната специална Директива. Основната идея в този документ е подготовката за масово действие с оглед на предстоящите събития. Наистина, в този документ не става дума за непосредствени въстанически действия, но в него са разработени основни въпроси свързани с предстоящи, макар и неопределени точно във времето, масови действия. Мирният път към такава развързка (премахването на фашисткия режим и създаване на народнодемократично правителство), е невъзможен, тъй като „хитлеристките агенти са задръстили всички пътища за мирно вземане на властта... Затова единственият път към властта е въоръженото народно въстание“, се констатира в Директивата.

В този документ за пръв път подробно се изясняват потенциалните движещи сили на въстанието,

водещо място, в което се отрежда на армията. Подробно се посочват действията през различните етапи на подготовката, по време на мобилизацията, при повикване в казармата и по време на самото въстание.

Първостепенно значение по подготовката и активизирането на народните маси за всенародно въоръжено въстание, а така също по неговото организиране и провеждане, се отдава на партизанските отряди. Политическата работа сред воинските маси се вменява „в дълг на съзнавателните патриоти“, т.е. - на партийните, ремсовите и отечественофронтовските функционери.

Така, в общи линии, изглежда първоначалната схема за бъдещото въстание. Тя съдържа най-главните изисквания - целта, задачите, движещите сили, организацията и ръководството. Датата, като съществено елемент от тактиката, трябваше да се определи според конкретните условия, посочени още през 1941 г., а именно - наличието на благоприятни външни и вътрешни условия.

Съществен белег в стратегията и тактиката на подготвяното въстание е, че то няма за цел постигането на тяснопартийни цели, а решаването на общонационални про-

Управлението на герберите и разединените патриоти е към своя край, но докато това стане факт, ще има да „ручаме жабето“. И в същото време ще ни варят на бавен огън, както жаба в колба, за да не усетим болка. Това някои наричат хуманно отношение към животните, а други смятат за перверзия. Тази операция може да бъде уподобена и на хипнотизирането от Алф на домашния котарак, когато косматият мигрант от планетата Мелмак убеждаваше, че не е котка. А пък нас ни убеждават, че живеем все по-добре, понеже Борисов открива „завод след завод“ и „стотици“ километри магистрали, новопостроени, или ремонтирани опери, театри, училища, детски градини, църкви, джамии и синагоги.

Всеки завършил средно образование е учил за земноводните твари и трябва да си спомня, че жаба може да се свари в колба без да усети, ако температурата на водата се повишава постепенно. Този метод върши работа и при управлението на държавите, народите и нациите. Не е необходимо да посещавате международни форуми, достатъчно е да поживеете в „тази страна“, за да забележите как управляващите и присъдружните им медици, социолози, политолози, социални антрополози и прочее шарлатани, ни „сваряват“ ежедневно. Тоест, убеждават ни колко добре и силно се развива икономика-

СВАРЯВАНЕ НА ЖАБЕТО

- Ти си доб-ре, мно-о-о-го доб-ре и ще бъдеш все по-добр-ре

та и как хората богатееят и добруват без да разберат под сянката на Булгарбаши Бойко Борисов и неговите съпартийци. А онова, което някои наричат корупция, е само субективно усещане, подхранвано от завистливата опозиция и някои проводници на чужди сили като РСЕ.

С черногледата опозиция се занимават премиерът Бойко Борисов, председателят на НС Цвета Караянчева, пред-

седателят на парламентарната бюджетна комисия Менда Стоянова, председателят на комисията по вътрешен ред и сигурност Маноил Манов, бившият седесар и активист на ДБГ Тома Биков, както и „журналисти на повикване“ от БНТ, БНР, „Канал 3“, ТВ „Европа“ и вестниците на Делян Пеевски. Отчаяни усилия полагат от ДАНС и Специализираната прокуратура, за да разсеят съмненията в чужбина, че у нас не се

води борба с корупцията и злоупотребите с европейски средства. Ако не споменаваме с благодарност КПКОНПИ, то е защото въпреки „хилядите награди“ „лошите“ милиарди, незаконно придобити имуществата, назначаването на Пламен Георгиев-Терасата за консул на България във Валенсия повече прилича на бягство и покриване, отколкото на възнаграждение за заслугите му. Оставаме на съвестта на Борисов и твърденията за „наколкото образования“ и няколкото чужди езика, които владее новата дипломатическа „каликка“. Премиерът има навика да преувеличава и посягва, а народът отдавна е казал относно борбата на властта с „лошите“:

„Гарван гарвану око не вагу“.

Обаче, от филмите знаем, че най-добрите съветници по въпроса за борбата с престъпността и корупцията са осъдените за корупция. Поради това полицията ползва бивши короразбивачи, хакери и други „експерти“, когато трябва да разрешава заплетени казуси. А осъдените престъпници са готови да помогнат срещу намаляване на собствените им присъди. Може би това обяснява защо Специализираният съд прекрати делото срещу Дими-

ни. тър Желязков или Митьо Очите. Както и да е. Да се върнем към „вареното на жабето“. С какво ни занимаваха през последните две седмици така наречените национални медии в България?

Първо, с победите на „най-добрата ни ракета“ Григор Димитров на турнира US Open в Ню Йорк. И най-вече с победата му над Роджър Федерер и изкачането му в световната ранг листа от 74-то на 25-то място. След това дойде поражението му от един 22 годишен руснак, Даниел Медведев, и ефирът потъна в траур, точно както след поражението на националите по футбол от Англия с 4:0. Преди това средствата за масова манипулация и дезинформация подминаваха факта, че Димитров, подобно на футболиста Бербагов и волейболиста Казийски, отказва да играе за националния отбор.

Междувременно, медиите се настроиха на нова оптимистична вълна – избора на Кристина Георгиева за директор на МВФ. Пост, за който тя се оказа не само единствен кандидат, но заради нея бордът на директорите отмени възрастовото ограничение от 65 години, което се отнася само за кандидатите за директорския пост.

На стр. 4

РЕВОЛЮЦИЯ, ВЪСТАНИЕ ИЛИ ПРЕВРАТ?

симпатизиращите и подкрепящи го, трябва да са обладани и вдъхновени от идеи, които се споделят и подкрепят от мнозинството от народа.

За да се даде научнообоснован отговор за характера на политическата промяна на 9 септември 1944 г., е необходимо да се изясни какъв е замисълът на БРП при възприемане на курса на въоръжена борба, какви са средствата и методите, използвани при неговото осъществяване.

Сложността и важността на въпроса за тактиката, след нападението на Германия над Съветския съюз, се разбира напълно. Той се поставя на задълбочено обсъждане в ЦК на БРП още на 24 юни 1941 г. Всеобщо е убеждението за необходимостта от незабавно възприемане курс на въоръжена борба, но е любопитно, че някои от участниците в обсъждането, се обявяват за незабавно въоръжено въстание за събарянето на фашисткото правителство на Б.Филов.

Политическата актуал-

ничното бюро и Сталин. Единственото различие е, че в Москва считат, че въоръженото въстание в този момент ще бъде преждевременно.

Мнението на Москва, което по силата на обстоятелствата е най- меродавно, в случая има характер на ръководство на действие. Г. Димитров в радиograma до София, го формулира категорично: „Към въстание да се пристъпи само тогава, когато бъде възможно комбинирано действие вътре и вън от страната“, т.е. - определя се, както формата на решителното действие, така и времето и условията за неговото провеждане.

Ясно е, че още в самото начало въстанието, се разглежда като широкомащабно действие с участието на широки кръгове от народа. Очертаващият се в началото на 1943 г. разгром на фашистка Германия неминуемо щеше да доведе до сериозни политически и обществени промени в страната, фанатизмът на фашисткия режим предполага „варност до край“ към

отчитат“.

Приведеният, а и останалият документален материал, е напълно категоричен, за да не остави никакви съмнения относно формата на въоръжената борба против фашизма.

Допълнителна аргументация по въпроса внася позицията или поточно външението на Москва.

В духа на тактиката на антихитлеристката коалиция, висшето съветско ръководство препоръчва именно въоръжената борба против фашизма, която трябва да се увенчае с всенародно антифашистко въстание.

Ясно е, че още в самото начало въстанието, се разглежда като широкомащабно действие с участието на широки кръгове от народа.

Очертаващият се в началото на 1943 г. разгром на фашистка Германия неминуемо щеше да доведе до сериозни политически и обществени промени в страната, фанатизмът на фашисткия режим предполага „варност до край“ към

След един ден от партийния орган отново се обадиха. (В тиражирането на тая простотия дотъкмяванията са удивителни. В някои сайтове може да намерите, че тази въображаема поръчка била за стихотворение в памет на Сталин), но Язова все повтаряла „не съм в състояние“.

Истината обаче е друга. Във времето, за което става дума, в

чи „чувствителния аванс“ и я посрещна Пелин Велков с думите „явиха се други обстоятелства“.

Вижда се, че всичко е съшито с бели конци и при това дотолкова чирашки, че не подлежи на сериозен анализ.

АНАТОМИЯ НА ЕДНА БУЛЕВАРДНА КЛЕВЕТА

литературния отдел на официоза „Работническо дело“ работят само съвестни хора, доказали своята почтеност и нито един от тях не би могъл да води подобен разговор с Яна Язова.

Но, според Юлий Йорданов, самият Тодор Боров бил уточнил: „това аз знам от живота Яна Язова докато беше жива“...

Изречението само издава нивото на книжовност на „писателя“ Йорданов.

и споделяли плановете“...

Налага се да започнем добре: „не сме се виждали и споделяли“ – и това е написано само няколко месеца преди кончината на Яна Язова.

Има и още нещо – по малотиражни и сайтове се ронят крокодилски съзвиз за низвергнатата от режима писателка, която дори според Уикипедия била „обречена на изолация и принудително мълчание в продължение на три десетилетия“.

До ден днешен няма нито едно доказателство за някакво

репресивно отношение към Яна Язова. За обратното обаче, има. В онова писмо на Яна Язова до Тодор Боров, за което вече стана дума писателката пише: „В рецензията за моите три книги „Примери“ (това явно е трилогията, известна в наше време като „Балкани“ – бел – моя – Б. Ц.) от Левски до Шипка, изготвена по поръчка на Писателския съюз (курсивът мой – В. Ц.) главният рецензент, господин Димитър Талев, е устано-

ливата до тогава съдба в нормалното русло“... Несъстоятелно е и твърдението на П. Александрова, която в сайта „Блиц“ въздиша как Яна „до края на живота ѝ я хулят, обиждат и накрая я убиват“. Кой е убиецът или поръчителът обаче, Александрова не казва.

Истината е, че Това видно дори от бизхитросното описание на един от най-колоритните и честни хора, които познавах – Владимир Свинтила сам засегнат от „мероприятията на народната власт“ той не обичаше „строга“, но това не му пречеше да бъде обективен: „Яна Язова се носеше насрещу ни с високите си токове, дълги бедра, все така хубава с дамската си шапчица от тридесетте години, голяма дързост в онова време в което софийски ходоха забрадени като селянки. Комунистите не можеха да търпят елегантните жени, пращаха ги в концлагерите за битово разложение. Яна се бореше не само за своето достойнство на дама, но и за достойнството на всички софийски интелектуалки“.

Макар всичко, на което се спряхме досега, да звучи достатъчно недостоверно и най-вече, то все пак не разкрива истинската цел на клеветниците. В интервюто на Петър Величков четем как се подготвяло излизането на романа на Яна Язова с името на Николай Хайтов, но благодарение на непосилния му труд на тогава млад журналист от вестник „АБВ“, били издирени, намерени и разчетени черновите на романа и бил възстановен текстът на романа за Левски от Яна Язова.

вил моя непосилен труд литературно да документирам епохата на възраждането“.

Налага се пак да посочим: „по поръчение на Писателския съюз“. И тъй като три книги (замислени като трилогия „Примери“) не се пишат от днес за утре, можем само да предполагаме, че е имало поръчение не без благословието на председателите на СБП – било на Христо Радевски (1949-1958), било на Георги Караславов (1958-1962).

Ако внимателно се анализира животът на Яна Язова след Девети септември 1944 г., изводът неминуемо ще бъде, че самата тя съзнателно се е изолирала от писателската дейност. Така че най-елементарна лъжа е тиражираното от Юлий Йорданов, че „нямало кой да се затъпи за нея и да ѝ върне част-

Минчо МИНЧЕВ

Тези думи са за всички ония, които биха казали, че в дните на вековния му юбилей не си струва да помрачаваме благодатната аура над образа на един невяротен българин озарил с духа, таланта и волята си литературното небе на България.

Интересно е друго – Николай Хайтов, дори в зенита на своята литературна слава преди Десети ноември, също бе несменяема мишена на яростни атаки, само че те бяха атаки от идеологически позиции.

ВЪРХОВЕН ВЛАСТЕЛИН НА БЪЛГАРСКИЯ ДУХ

Йорданов и Петър Величков – герои в пунктуалния текст на Борис Цветанов, опровергаващ късократите им лъжи и измишльотини. Очевидно е че едно такова постоянство в дейността и на двамата, не е случайно.

Интересно е друго – Николай Хайтов, дори в зенита на своята литературна слава преди Десети ноември, също бе несменяема мишена на яростни атаки, само че те бяха атаки от идеологически позиции.

Темата е дълга и засега ще отбележа само, че в българската литературна гора Хайтов изпълняваше ролята, която в истинската гора изпълняват крайните дървета. Те поемат камшичния удар на онзи

и вършее в гората. И няма потъжна гледка от повалените от неговата злост и ярост дървета. Докато беше сред нас, Николай Хайтов беше и воевода, и закрилник, и надежда, и пример. Нещата бяха поподредени на патристичния фронт, и в писателския съюз, и в ценността литературна скала.

За просветените читатели на „Нова Зора“ не е необходимо да назоваваме заинтересованите поръчители на клеветите. Пред очите ни всеки ден изтъргват крайните дървета на България.

Юбилейните дати обикновено са за по-други слова, а вековният юбилей изисква и по-друга оценка. Има обаче достатъчно честни, талантлив и начетени люде, които ще отмерят правдата и мястото на Николай Хайтов в националния и литературния ни живот.

АНАТОМИЯ НА ЕДНА БУЛЕВАРДНА КЛЕВЕТА

която Величков разказва с голяма охота, а журналисти, в непристижни издания и сайтове, тиражират ли, тиражират.

Жив да го оплачеш този млад, иначе смел, но общо взето, несолиден автор.

В помощ на неговите скудоумици веднага се притичва „писателят и краеведът“ Юлий Йорданов, който за да придаде повече колорит на казаното погоре допълва, че имало маса, на която Тодор Живков поканил господин Величков „имамо кафета, пасти, сладки“ и описва, че Тодор Живков канел журналиста да хапне, но гърлото на последния било свито... Мъка,

мъкаааа!... Някоя си Александрина Роканова описва, в измислено интервю със сина на Хайтов Александър, че писателят бил изрязал с ножица за шаяк парче плът от тялото на мъртвата Язова, и че го бил завещал на

Величков, то ще е някой маломумник. Не съм давал такова интервю... Прочее скулпторът наистина извайва паметник на писателя, но не по заръка на баща си, а по предложение на Софийската община.

ЛИБИЯ ОТ ВРЕМЕТО НА

ПОЛКОВНИК КАДАФИ

Николай ХАЙТОВ

Продължение от бр. 36

След два и половина часа летене бяхме в СЕВКА. Посрещнаха ни там, качихме се в едно „рено“ и се отправихме навътре в пустинята, за Джерма със 170 км в час. Шосето, по което се движим е като ново, никакви дупки, широко като писта, но от страни - купища найлонови боклуци, да се чуди човек кой ги е трупал на това, все пак, пустинно място. Птица не видяхме, освен черен един сокол, който дебнеше мишка. През цялото време, докато пътувахме в колата, от магнетофонната уредба ечеше гласът на модния в момента полународен певец Мустафа Чаушев. Българите си го бяха надонесли тука в огромни количества.

Край шосето видяхме на едно място белобрад либиец бере фурми. Спряхме да видим как става. Той откърши един клон, обсипан с плод, и ни го подаде на драгом сърце. Запазили са си пустинните жители гостолубието на бедните. В много палати след това проникнахме, на заботители либийци - никакво черпене и следа от гостолубие. А фурмите спаружени от жегата, малко презрели, се лепят като захарно желе. Две-три като глътнеш и глътът изчезва.

Шофьорът на „реното“ ми показва група работници на полето и обясни, че и те са от Мароко. Бяха четири жени и един мъж, даваха труда си почти на безценица, но изглежда че в Мароко е още по-зле. Де-където либийци мернехме, бяха всички под сянка - седнали боси и премятаха лъскави броеници. (Чувстват се господа-

Непубликуван ръкопис на Николай Хайтов

ри, а господарят се гнуси от физическата работа).

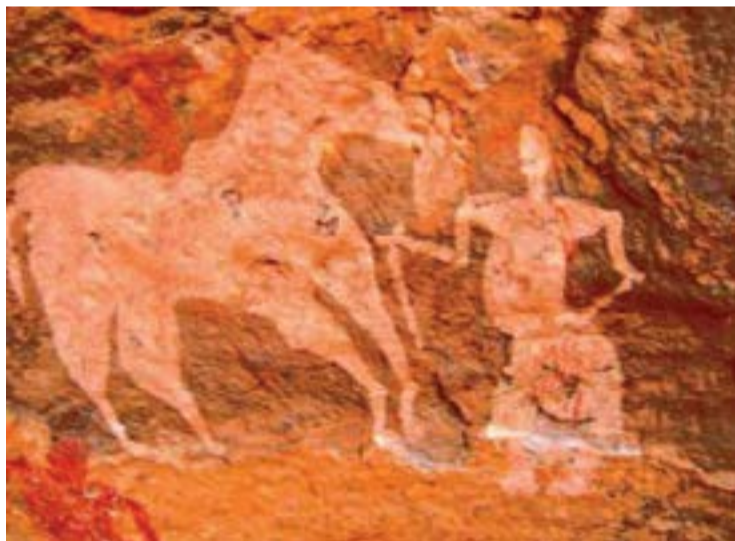
Край шосето забелязах борови дръвчета. Спряхме да видим що за пустинен е този бор и се оказа, че е наистина чистокръвен „сахарски бор“, който живее до 20 години, бързо расте, лесно се прихваща и е много удобен за изграждане на зелени пояси. Иглиците му дълги по 12 сантиметра, като ги размажеш - дъхави, миришат на тамян. Шофьорът, който ме возеше - Кръстю Кръстев, чернолик, с алаброс и физиономия като на Кадафи. Каза ми, че с тая негова физиономия, която наподобява на вожда, никой не смее да го спре за проверка.

След това тръгваме с Георгиев за Мурзук, градче в пустинята, и пътьом се отбиваме към едно скалисто възвишение, загърнато от пясък, камънаци и съсипни. /Георгиев е ръководител на сондажите

тър. Други - с 800 метра в диаметър, затова и площите са на търкалета, добива се 700 кг жито от декар. Както, мисля че казах, някои от пръскачките бяха вече развалени, защото се управляват чрез сложено електронно устройство, което либийците мъчно усвояват, пък и не се стараят. На много места житото е неожънато, а ожънатото - неприбрано. Питам дали това земеделие е кооперативно или частно, но нямаше нужда от отговор: само един кооператив може да си позволи подобно удоволствие.

Две реколти уж вадели от житните площи. Край тях видяхме стадо овце и кози, и много камили. Обектът се казва **Магдуза**, нещо като ДЗС - държавно земеделско стопанство. Работи се на дотация и на загуба.

Но ето, най-сетне пристигаме в крепостта **Мурзук** в

Скални рисунки в Либийска Сахара

в Бардуш и Мурзук - къс, набит, дебеловрат; баща му е от троаянските села/. Покатерваме се малко и Георгиев ми сочи едно цяло дърво, отпреди 150 милиона години расло на това място, после повалено и завлечено от някакъв порой. Материята в клетките - изгнила, на нейно място се просмукал силициев разтвор и дървото - цялото - се „вкаменило“, но все едно, че вчера е отсечено. Станала съвършена силициева отливка. Много такива вкаменени дръвета имаше на това място - цяла гора. Взех си едно парче за талисман.

По-нататък се отбихме да разгледаме новите житни площи, напоявани с въртящи се пръскачки, някои от тях с 350 метра в диаме-

пустинята. Отдалеч се вижда джамията, край нея - „мерцедесите“ на дошлите богомолци. Насядали в сянката на високия дувар, говорят си и тихом ни поглеждат. Тук е било някога пазар на черни роби, точно на това място. Оттук са ги препращали на север и оттогава населението доста е „почерняло“.

Георгиев ми разказа, че в селцата хората се мият не с вода, а с пясък, защото водата е драгоценност. С мехове носят вода само за пиене. Отбиваме се в пясъка и моят водач намира изкристализирали пустинни рози. При малко влага силициевите песъчинки се раздвижат и „построяват“ също като роза.

На стр. 11

РОДИНА

Петър ВЕЛЧЕВ

*В сърцето си аз нямам друго име.
А нямам и с какво да те сменя.
И с твоите горести неизброими
вървя сред кръсците на деня.*

*За теб разпитвах паметните плочи
и селски църквици с ръждясал кръст.
Но никой, даже Бог, не ми посочи
какво си ти: Купчина кости? Пръст?*

*Стихът на Ботев ли, дочут през детство
във звездна нощ над моя роден град?
Скрижалите на Левски ли? - наследство,
с което аз, беднякът, съм богат.*

*Риданието древно и сурово
на вятъра - като съдбовен глас?
Или звукът на майчиното слово,
чрез който с мъртвите говоря аз?
Или път нещо бѣдно, нещо ново...*

ЧЕСТВАНЕ НА 100 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АЛЕКСАНДЪР ВУТИМСКИ

На 30 август в Читалище „Градище – 1907“ в родния му град Своге, беше тържествено чествана стогодишнината на Александър Вутимски. В залата на читалището присъстваха жители на Своге и група от Съюза на българските писатели. Водеща на тържествения спеттакъл бе Аделина Ангелова, секретар на читалището. Певчески читалищен състав и деца от местната детска градина поздравиха присъстващите с популярни песни и със стихове от Александър Вутимски. **Председателят на СБП Боян Ангелов, който е и председател на журито за Националната литературна награда „Александър Вутимски“ на Община Своге и СБП, обяви името на наградения. Носител на тази престижна награда за 2019 г. е поетът, преводач и литературен критик Петър Велчев. Наградата бе връчена от Нина Копринджийска, зам.-кмет на Община Своге и председател на читалището. П. Велчев благодари на организаторите и сподели, че преди 75 години е роден в с. Искрец, което се намира в пределите на Свогенска община. Той изнесе обстоен доклад за творческия път на Вутимски. Благодарности към ръководството на Своге за прекрасното отношение към съвременната българска литература отправиха писателите Боян Ангелов, Никола Николов, Благовеста Касабова и Димитър Христов. По-късно всички участници в тържеството поднесоха венци и цветя пред паметника на Александър Вутимски в центъра на Своге.**